
L'abat de Poblet i l'emperador de la Xina

Autor:

Data de publicació: 01-09-2020

L'abat de Poblet i l'emperador de la Xina

Xinès representat en un capitell del monestir de Ripoll

L'Amades no sé d'on ho va treure, per de fet no es tracte de cap llegenda, el personatge seria en Jacme Alaric de Perpinyà, també conegut com a Jaume Alarich, Jaume d'Alarich o Jaume Alarig (segle xiii), va ser un ambaixador enviat pel papa Climent IV i Jaume el Conqueridor al gran khan mongol Abaqa Khan el 1267.[2]

L'emperador romà d'Orient Miquel VIII Paleòleg havia enviat la seva filla il·legítima Maria Paleologina per casar-se amb Hulagu Khan, el predecessor d'Abū Ḳān, Il-khan a Pèrsia. Hulagu va morir abans que hagués completat el viatge, i va ser així que es va casar amb Abaqa. Ella va esdevenir una figura religiosa popular entre els mongols, que havien tingut anteriorment a Doquz Khatun, l'esposa d'Hulagu, com una líder religiosa. Després de la mort de Doquz, aquest sentiment es va dirigir cap a Maria, que va ser anomenada "Despina Khatun".[2]

Climent i Jacme es van concentrar per aquest motiu, cap a la possibilitat que els mongols poguessin unir-se als europeus en una aliança Franco-Mongol contra els musulmans. Van enviar una carta el 1267 des de Viterbo, portada per Jacme Alaric de Perpinyà. Com a resposta positiva als missatges anteriors dels mongols, i van informar a Abaqa de la propera croada (la Vuitena Croada).

«

Els reis de França i de Navarra, prenent seriosament la situació a Terra Santa i protegits amb la Santa Creu, s'estan preparant per atacar els enemics de la Creu. Vos ens escriguereu que volieu sumar-vos al vostre sogre (l'emperador grec Michael Palaiologos VIII) per ajudar els llatins. Us ho agraïm abundantment, però no us podem dir res encara, abans d'haver demanat als governants, quin camí pensen seguir. Els hi transmetrem el vostre consell, a fi d'il·lustrar les seves deliberacions, i informarem la vostra Magnificència, mitjançant un missatge segur, del que s'hagi acordat.

»

— Carta de 1267 del papa Climent IV a Abagha[3]

De totes maneres, Abaqa estava ocupat amb les guerres a altres seccions de l'Imperi Mongol, i només va fer vagues promeses d'assistència.[2]

Jacme Alaric va tornar a Europa el 1269, acompanyat d'una ambaixada mongol.

«

E nós que érem en ualencia uench-nos Jacme Alarich ab los tartres e altre missatge de Grècia que y havia, e dixeren-nos de part del gran cha, qui era Rei dels tartres, que ell hauia cor e volentat d'ajudar-nos, e que venguéssem a alayas o en altre loc e que ell eixiria a nós, e per sa terra trobaríem ço que mester auríem e així poríem ab ells ensems conquerir lo Sepulcre. E deïa que ell nos bastaria de "genys", e ens bastaria de conduit. E dix-nos l'altre missatge de Palialogo, emperador dels grechs, que ell nos enviaria per mar conduit

»

Conta una llegenda, recollida pel mitòleg català Joan Amades al seu llibre Les cent millors llegendes populars, que mentre el rei Jaume estava enfeinat en les diverses conquestes i empreses guerreres que va portar a terme, rebé un missatge de l'emperador de la Xina en el qual li parlava de certs negocis que la llegenda no explica. El rei cregué de conveniència enviar un emissari a l'emperador, però no hi podia enviar cap cavaller ni home d'armes, ja que els necessitava perquè l'ajudessin en les seves empreses, i decidí d'enviar-hi el pare abat de Poblet, que era molt savi i molt llest.

L'emperador de la Xina rebé molt bé el pare abat, li ensenyà la seva cort i totes les seves riqueses i li féu una gran ponderació de la meravella i del prodigi de la seva ciutat. Tantes ponderacions, que cregué que en les paraules de l'emperador hi havia un bon xic de malícia i desdeny envers ell i el qui representava, el qual creia l'emperador que ni molt llunyanament no podria somniar la sumptuositat i prodigiosa meravella de la seva cort. Bon xic molestat, el frare de Poblet es proposà tornar la pilota a l'emperador i li parlà així:

- Heu de saber, senyor emperador, que el rei Jaume, mon senyor, viu en una ciutat alçada damunt de l'aigua i tota voltada de foc. Aquesta ciutat està feta amb ulls de serp i fetges de vedella i la van construir els galls i els conills. Heu de saber, també, que la tal ciutat està governada per porcells i que els morts es passegen pels carrers. La tal ciutat és un riu damunt del qual hi ha un pont i per damunt del pont pasturen més de cent mil caps de bestiar.

L'emperador restà bocabadat, sense saber què dir, i cregué que el frare l'enganyava; però no era pas així. Les paraules del pare abat constituïren una mena d'enigma, el qual desxifrarem aquí ara mateix:

La ciutat on vivia el rei Jaume era Barcelona, que, segons la tradició, està assentada damunt d'un riu anomenat el "Riu de sota" o el "Riu de santa Eulàlia". Les muralles de la vella Barcelona eren fetes de pedra de foguera treta de Montjuïc, i, per tant, la ciutat estava voltada de foc. Els edificis de la Barcelona antiga eren fets de granit de Montjuïc, pedra popularment anomenada ull de serp, i d'un altre tipus de pedra dita fetge de vedella. A més, durant temps va haver-hi a Barcelona dues llargues famílies de mestres de cases que van subsistir durant moltíssims anys, anomenades l'una Gall i l'altra Conill, i, com que aquestes nissagues foren gairebé els únics que van construir la ciutat, d'ací que hom pogués dir que Barcelona havia estat feta pels Galls i pels Conills.

Per efecte d'una antiga tradició, els barcelonins són qualificats de "Porcells", i, com que barcelonins eren els qui formaven el Consell de Cent, que regia la ciutat, es podia ben dir que era governada per porcells. Una de les antigues famílies nobles barcelonines, i que gaudí de més prestigi, fou la família Mor, i, per tant, es podia ben afirmar que els

morts es passejaven pels carrers. Com que el riu de què hem parlat passa per sota de la ciutat, tot Barcelona li fa de pont i, per tant, en tot el terreny que ocupa la gran ciutat bé poden pasturar més de cent mil caps de bestiar.

Hom diu que el pare abat enganyà "com un xino" l'emperador, i donà aquesta tradició com a origen de l'expressió "Enganyar com un xino". Nosaltres creiem, però, que no hi hagué tal engany i que el frare es va limitar a pintar-li la ciutat de Barcelona sota un aspecte enigmàtic.

Publicat per TRTRT a 20.11.18